769/07

Den 10. april 2007 blev i sag nr. 69.546:

xxxxx xxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxx xxx xx xxxxx
xxxx xxxxxxxxx x

mod

Danica Pension
Parallelvej 17
2800 Lyngby

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

Forsikrede, der har pensionsordning med dækning ved tab af erhvervsevne i Danica Pension, klager ved sin repræsentant, Rådgivningsfirmaet Fuld Valuta, over selskabets afvisning af at yde præmiefritagelse og udbetale forsikringsydelse ved tab af erhvervsevne efter den 1/5 2005.

Selskabet har ydet midlertidig præmiefritagelse og udbetaling ved tab af erhvervsevne fra karensperiodens udløb den 28/8 2004 til den 1/5 2005. Efter sagens indbringelse for nævnet har selskabet forlænget perioden for præmiefritagelse og udbetaling til den 1/5 2006. Klagen til nævnet vedrører herefter klagerens ret til præmiefritagelse og udbetaling efter sidstnævnte dato.

Selskabet har afvist at yde forsikringsdækning efter den 1/5 2006 med henvisning til, at klageren ikke har godtgjort, at hans generelle erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad.

Forsikringen giver ret præmiefritagelse og udbetaling af hel forsikringsydelse, hvis klagerens erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsættes til en tredjedel eller mindre af den fulde erhvervsevne. Nedsættes erhvervsevnen til mellem halvdelen

og en tredjedel, giver forsikringen ret til udbetaling af halv forsikringsydelse. Der er en karensperiode på tre måneder.

Klageren, der er født i 1954 og oprindelig uddannet maskinmester i Irak, anmeldte i november 2004 til selskabet, at han siden den 28/5 2004 havde været sygemeldt på grund af rygsmerter. I skadeanmeldelsen oplyste klageren bl.a., at han før uarbejdsdygtighedens indtræden var beskæftiget som ekspedient i butik. Endvidere oplyste han bl.a., at der er tale om en medfødt ryglidelse, og at de første symptomer viste sig i 1996.

Den 15/12 2004 modtog selskabet lægeattest fra klagerens egen læge. I attesten havde lægen angivet diagnosen "Lumbago m. ischias".

Til brug for sagens behandling indhentede selskabet løbende diverse lægelige og kommunale oplysninger.

Af skrivelse vedrørende konsultation den 12/8 1997 fra speciallæge i ortopædisk kirurgi H.S.H. til læge J.M. fremgår:

> "Pt. har brugt en formue på konventionel behandling af sin ryg. Han medbringer nogle røntgenbilleder, som viser en fejldannet nederste lændehvirvel med let listese, men i øvrigt ikke de store struktuelle forandringer i ryggen. Der er ikke mistanke om prolaps eller stenose. På det foreliggende har jeg anbefalet ham helt at holde op med al den behandling, piller og lign. han har fået og i stedet blot styrke ryg- og bugmuskulatur rent styrketræningsmæssigt og så i øvrigt se at komme i arbejde igen."

Af kommunens ressourceprofil fremgår bl.a.:

> "**VISITATION**
> *Sagsbehandlerens forhåndsantagelse af om borgerens arbejdsevne er truet eller ikke truet*
> 07-10-2004
> Sagen omhandler en 50 årig mand som er sygemeldt siden 10.5.2004. Han kom til Danmark for ca. 20 år siden som flygtning fra Iraq. Han var under krigen Iran/Iraq, i fængsel og var der udsat for tortur.
> Han kom til Danmark i 1984.
> Han er sygemeldt på grund af stærke smerter i ryg og hofte. Har haft problemerne igennem flere år. Blev behandlet herfor i ca. 1996 og var efterfølgende i ordinært arbejde, men problemet er vendt tilbage og han mener ikke selv at han længere kan klare et ordinært arbejde på fuld tid.

Han har været meget aktiv med henblik på at få behandlet sin ryg for at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet.
Han ønsker selv en afklaring af sin arbejdsevne og vil meget gerne deltage i en arbejdsprøvning.
…

RESSOURCEPROFIL

Faglige og praktiske kompetencer i relation til arbejdsmarkedet

Arbejdsmarkedserfaring

…
27-06-2005
T. fortæller at han blev opsagt fra sit arbejde som passagerassistent hos D. grundet for meget sygefravær. Måtte ofte sygemelde sig grundet rygsmerter.
Han forsøgte sig herefter som selvstændig med en gros salg, men dette arbejde kunne han heller ikke klare med sin ryg.
Fik herefter job i en butik med salg af mobiltelefoner. Var glad for dette job, men blev opsagt da forretningen skiftede ejer. Ny ejer havde sin egen medarbejder. Stod herefter til rådighed i sin a-kasse, men måtte sygemelde sig i maj 2004 grundet stærke smerter i ryg og hofte.
…

Helbredsmæssige forhold i relation til arbejdsmarkedet

Helbred

…
28-06-2005
Sagen har været drøftet med Pensionsteamet, som har vurderet at der skal indhentes lægeligt omkring hans psykiske tilstand før der kan træffes afgørelse om der kan rejses sag om førtidspension. Ved opfølgningssamtale g.d. oplyser T. at han har været til visitationssamtale i Etnisk Rådgivningscenter N. hvor han er tilbudt psykologhjælp.
…
22-11-2005
T. oplyser ved samtale d. 16.11.05 at han har haft et hårdt liv, og været velfungerende dette taget i betragtning, hvorfor han ikke mener at behandling via N. vil ændre noget ved hans tilstand. Han påpeger at dette har psykolog og socialrådgiver samme sted også givet udtryk for.
…

Borgerens eget arbejdsmarkedsperspektiv

Arbejdsrelevante ønsker

11-04-2005
T.H.A. fortæller, at han har prøvet meget forskelligt i løbet af sit liv. Han tilføjer dog, at han ikke kan komme i tanke om et erhverv, som han vil kunne klare på nuværende tidspunkt.
…

SAMLET KONKLUSION

Sagsbehandlerens konklusion vedr. borgerens arbejdsevne

22-11-2005
Det vurderes at T. har en rest arbejdsevne, som er begrænset grundet den varige ryglidelse, men som kan udnyttes i det omfang at hans skånebehov imødekommes.

Det bemærkes at T. er meget motiveret for at arbejde, og at denne motivation er en vigtig faktor i forhold til hans arbejdsevne.

12-05-2005
På baggrund af de lægelige oplysninger samt arbejdsprøvningsforløbet vurderes det ikke muligt at udvikle arbejdsevnen yderligere. Begrundelsen herfor er, at der er tale om en varig lidelse hvor alle behandlingsmuligheder er udtømte. Arbejdsprøvningen har vist at han ikke kan udføre selv lettere opgaver med massive skånehensyn, og at han maximalt har kunne været tilstede 2 timer. Endvidere har det været et stort problem for ham blot at transportere sig til og fra praktikstedet. Har ofte måtte tage en taxa for overhovedet at kunne møde frem.
…
HANDLEPLAN(ER)
ARBEJDSPRØVNING VIA PLAN & HANDLING:
Beskrivelse af hvad sagsbehandleren og borgeren arbejder hen imod
11-05-2005
Til brug for vurdering af pågældendes arbejdsevne, har han været arbejdsprøvet hos Plan & Handling i perioden 20.12.04 - 18.03.05, hvor han har fulgt grundkursus i 3 uger, og efterfølgende har været i ekstern virksomhedspraktik hos S.B. i perioden 05.01.05 - 25.02.05.

Bemærkninger fra borgeren
11-04-2005
T.H.A.'s kommentarer til forløbet:
'Jeg kan ikke forestille mig at jeg vil kunne klare et job længere. Jeg har holdt ud i mange år trods smerter og nu har jeg ikke mere at give af. Ud over mine fysiske smerter er jeg begyndt at blive meget stærkt psykisk påvirket af de oplevelser jeg havde med krig og tortur i Irak. Jeg har meget svært ved at fungere i hverdagen pga. smerter, generelt manglende psykisk overskud og dårlig koncentrations-evne. Jeg håber på at der kan bevilliges en førtidspension.'

Eventuelle oplysninger fra jobkonsulent, institutioner mv.
11-04-2005
…
Plan & Handlings vurdering:
Sagen drejer sig om en 51-årig mand, der i november 2004 blev henvist til et afklaringsforløb i Plan & Handling. T.H.A. havde været sygemeldt siden 10. maj 2004 på grund af smerter i ryggen. T.H.A. sluttede forløbet i Plan & Handling den 17. marts 2005.
T.H.A.'s afklaringsforløb har bestået af 2 ugers introduktionsforløb efterfulgt af en arbejdsprøvning i S.B. fra 5. januar til 25. februar 2005. T.H.A. har deltaget aktivt og motiveret i hele afklaringsforløbet.

T.H.A. har dårlig ryg som følge af en medfødt misdannelse i ryghvirvlen. Han har som følge af smerter i ryg, ben, hofte og overkrop meget svært ved at gå, problemer med at sidde og gå for længe ad gangen. Pga. smerter har han søvnforstyrrelser med deraf følgende nedsat koncentrationsevne og hukommelsesproblemer.

Introduktionsforløbet i Plan & Handling viste at T.H.A. havde meget svært ved at sidde ned og følge undervisningen. Han har meget svært ved at sidde stille på en stol, vrider sig for at finde en mere behagelig sidde stillingen, måtte under undervisningen rejse sig flere gange og gå lidt omkrig.

T.H.A. pegede selv på butiksområdet som et muligt arbejdsfelt. T.H.A. deltog i en arbejdsprøvning fra 5. januar til 25. februar 2005. Han havde under praktikken meget sygefravær og fravær pga. behandlingsaftaler. T.H.A. havde arbejdet ca. 20 arbejdsdage ud af 38 mulige arbejdsdage i praktikperioden. Flere dage havde han ikke været i stand til at komme ud af sengen om morgen pga. smerter. Han havde arbejdet mellem 1/2 og 2 timer om dagen. Flere dage havde T.H.A. været nødsaget til at tage taxa mellem hjem og arbejdsplads for at mindske transporttiden. Han havde primært hjulpet med administrative opgaver i butikken; faxet bestillinger, ordnet regnskab lettere oprydning og opfyldning af varer. Han havde kun i meget lille omfang betjent kunder. Ejeren af butikken vurderede at T.H.A.'s arbejdsindsats var meget begrænset og den samlede arbejdstid reelt var mindre end de 8-10 timer om ugen han maksimalt havde mødt.
T.H.A. har haft en relativ fast tilknytning til det danske arbejdsmarked siden han kom til landet i 1984. Han har haft ordinær beskæftigelse fra 1986 til 2003 inden for flere erhverv. Han har en stærk arbejdsidentitet, god omstillingsevne og opbakning fra sit sociale netværk. Disse ressourcer begrænses dog af de helbredsmæssige barrierer, en nedsat indlæringsevne som følge af koncentrationsproblemer og svage præstationsforventninger.

På baggrund af arbejdsprøvningen og samtaleforløb vurderer Plan & Handling, at T.H.A. vil have vanskeligt ved at genoptage en varig kontakt til arbejdsmarkedet på ordinære vilkår. Arbejdsprøvningen har vist en arbejdsevne der ligger på 8-10 timer ugentligt i et ikke fysisk belastende erhverv. Da smerterne både påvirker ryggen, hoften, benene og overkroppen er funktionsevnen i hele kroppen begrænset, og det er vanskeligt at forestille sig hvilket erhverv T.H.A. ville kunne bestride, da der i alle erhverv skal tages massive skånehensyn."

Klageren fik efterfølgende tilkendt fleksjob 13 timer pr. uge med løntilskud på to tredjedele.

I en af selskabet indhentet ortopædkirurgisk speciallægeerklæring af 8/2 2006 hedder det bl.a.:

"**Nuværende gener:**
Forsikrede fortæller, at han dagligt har lænderygsmerter, der gør, at han har vanskeligt ved at sidde i længere tid ad gangen. Får også forværring af symptomerne, når han står i mere end 5-10 minutter i samme stilling.
Han kan ikke deltage i almindelige dagligdags gøremål så som støvsugning og indkøb.
Symptomerne strækker sig ned mod højre hofte og ud i højre ben. Ingen venstresidige bensymptomer.

…
Objektiv undersøgelse:
Alment upåvirket.
Bevæger sig frit. Klarer af- og påklædning uden problemer.
…
Overekstremiteter: Normal bevægelighed i skulder-, albue-, hånd- og fingerled. Egale biceps-, triceps- og brachioradialisreflekser. God kraft ved håndtryk. Ingen muskelatrofi.
Truncus og abdomen: Intet abnormt.
Columna: Normal bevægelighed i columna cervicalis. Ingen palpationsømhed af processus spinosi.
Ved undersøgelse af columna lumbalis ses der mindre cikatrice. Angiveligt tidligere opereret for infektion. Denne er overfladisk, og det drejer sig således ikke om en egentlig rygoperation. Der er palpationsømhed af processus spinosi i lænden og indskrænket bevægelighed, der andrager fleksion 0 til 20 grader, ekstension 0 til 10 grader og sidebøjning 0 til 20 grader i begge retninger.
Underekstremiteter: Lige bækkenstand. Normal bevægelighed i hofte-, knæ- og ankelled. Egale patellar-, hase- og achillesreflekser. Højre ben er 1 cm længere end venstre. Normale fodpulse. Ingen muskelatrofi. Overalt normal muskelkraft.

Radiologi:
Røntgen af columna thoracolumbalis fra maj 2002 viser let discusdegeneration, særligt på niveauerne L4/L5 og L5/S1. På niveauet L5-S1 kunne man mistænke venstresidig hemisakralisation. Ingen arkolyse.
…
Konklusion:
Der er påvist en venstresidig hemisakralisation, som erfaringsmæssigt øger sandsynligheden for lænderygsmerter.
Radiologisk synes der dog ikke at være degenerative forandringer ud over det, man må forvente for alderen.
Et evt. skånebehov vurderes alene at hvile på en subjektiv smerteoplevelse. Der er således ikke nogen patoanatomisk strukturel begrundelse for at definere et skånebehov.

Med hensyn til prognosen vurderes det, at forsikrede fremover vil have tendens til lænderygsmerter, men det kan ikke udelukkes, at disse vil svinde med tiden. Det vil i så fald dreje sig om en tidshorisont på 5-8 år."

På baggrund af sagens oplysninger afviste selskabet at yde forsikringsdækning efter den 1/5 2005. Klageren var utilfreds med afgørelsen, hvorfor hans repræsentant ved skrivelse af 25/4 2006 anmodede selskabet om at revurdere sagen. Selskabet fastholdt afgørelsen ved skrivelse af 9/5 2006. Sagen blev herefter indbragt for Ankenævnet for Forsikring. Som tidligere omtalt forlængede selskabet efterfølgende bevillingsperioden til den 1/5 2006.

Klageren har ved sin repræsentant nedlagt påstand om, at selskabet skal anerkende, at hans erhvervsevne er nedsat med mindst to tredjedele, og at han derfor er berettiget til fortsat præmiefritagelse og udbetaling af forsikringsydelse. Til støtte herfor har repræsentanten i klageskrivelse af 6/6 2006 henvist til, at klageren er tilkendt fleksjob med løntilskud på to tredjedele.

Selskabet har over for nævnet fastholdt sin afgørelse. Selskabet har til støtte herfor i skrivelse af 1/9 2006 bl.a. anført:

> "Da helbredstilstanden er stabiliseret, og T.A. er bevilget fleksjob fra kommunen, vurderer vi den generelle erhvervsevne.
> …
> Det faktum, at T.A. er tilkendt fleksjob fra kommunen har ingen betydning for vores vurdering af den generelle erhvervsevne.
> …
> Det er vores opfattelse, at arbejdsprøvningen ikke har vist et reelt billede af T.A.'s erhvervsevne efter forsikringsbetingelserne. T.A. har haft for stort fravær på grund af lungebetændelse, dårlig mave og behandlinger ifølge ressourceprofilen … T.A.'s arbejdsindsats har været for begrænset til, at der kan udledes noget om erhvervsevnen.
>
> Vores lægekonsulenter har blandt andet lagt vægt på, at T.A. bevæger sig frit og har fri bevægelighed i halsen, men er noget fikseret i lænden. Der er ingen nervefunktionsforstyrrelser i hans ben. Der er således tale om en let muskulær spændingstilstand, som en stor del af befolkningen har, og som de klarer sig godt med også på arbejdsmarkedet.
>
> Vi fastholder på denne baggrund vores afgørelse, idet T.A. på ingen måde har dokumenteret, at erhvervsevnen er nedsat til halvdelen eller mindre af den fulde erhvervsevne. Tværtimod har speciallægeerklæringen dokumenteret, at T.A.'s erhvervsevne ikke er nedsat."

Vedlagt skrivelse af 16/10 2006 har klagerens repræsentant fremsendt skrivelse af 10/10 2006 fra klagerens egen læge H.L. Af sidstnævnte skrivelse fremgår bl.a.:

> "Jeg sender hermed min kommentar til brev fra Danica Pension dateret 1. september 2006.
> …
> Afsnit: Det er vores opfattelse …
> Naturligvis er det et reelt billede af patientens erhvervsevne. Hvis der ikke kunne udledes noget ud fra forløbet havde man da fortsat forløbet for at komme tættere på en afklaring, men man var allerede afklaret efter det korte forløb.

Afsnit: Vores lægekonsulenter …
Det er i lænden patienten har smerterne. Der er ikke tale om en let muskulær spændingstilstand, men om en medfødt strukturel abnormitet i ryggen, som man ved kan give store smerteproblemer.
Spændingstilstanden er ikke kun let, men gør at patienten i snart 10 år har søgt ryg-center, specialister og fysioterapeuter, som kun har kunnet hjælpe ham i korte perioder.
Det er en fuldstændig bagatellisering af patientens problemer.

Min sidste kommentar: Jeg har kendt patienten i 10 år, han har altid haft lyst til at arbejde, været glad for at komme ud blandt andre. Jeg har haft indtryk af en person med store ressourcer som er taget på arbejdet trods stærke smerter. Vi har forsøgt alt smertestillende medicin, men desværre har han ikke kunnet tåle den stærke medicin - som er nødvendig for at dulme hans smerter. At hans ressourcer er opbrugte nu er helt naturligt."

Efterfølgende er selskabet og klagerens repræsentant fremkommet med yderligere bemærkninger i flere skrivelser til nævnet.

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 3. Præmiens betaling.**
…
Stk. 4. Bortfald af præmiebetalingen.
Forsikringstageren fritages for betaling af forsikredes præmie, hvis forsikredes evne til at erhverve en arbejdsindtægt som følge af sygdom eller ulykkestilfælde nedsættes til 1/3 eller mindre af den erhvervsevne - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - der er normal for personer af samme alder og uddannelse i samme egn.

Fritagelsen gælder fra den dag, nedsættelsen af erhvervsevnen til 1/3 eller mindre har varet i 3 måneder uden afbrydelse. …
…
§ 4. Dækning ved tab af erhvervsevne.
Stk. 1. Ret til udbetaling ved tab af erhvervsevne.
Forsikringen giver ret til udbetaling af forsikringsydelse i tilfælde af midlertidig og længerevarende tab af erhvervsevne som følge af sygdom eller ulykkestilfælde indtruffet inden det aftalte ophørstidspunkt eller tidligere fratrædelsestidspunkt.

Udbetaling af forsikringsydelsen sker med 1/12 månedligt fra det tidspunkt, der er anført i aftalen, når forsikredes erhvervsevne uafbrudt har været nedsat til 1/3 eller mindre, respektive til mellem 1/2 og 1/3 som følge af det samme ulykkestilfælde eller den samme sygdom i 3 måneder (karenstiden), med mindre andet er nævnt i aftalen.
…

Forsikringsydelsen udbetales, hvis forsikredes erhvervsevne midlertidigt eller længerevarende er nedsat til 1/3 eller mindre af den fulde erhvervsevne.

Den halve forsikringsydelse udbetales, hvis forsikredes erhvervsevne midlertidigt eller længerevarende er nedsat til mellem 1/2 og 1/3 af den fulde erhvervsevne.

Forsikringen dækker aldrig tab af erhvervsevne, hvis der ikke ved en lægelig undersøgelse kan påvises objektive tegn på tilstedeværelsen af mén eller sygdom (f.eks. hvor der alene er tale om subjektive klager over smerter, gener og lignende).
…
Stk. 2. Midlertidig tab af erhvervsevne.
Ved midlertidig tab af erhvervsevne forstås, at forsikrede alene kan passe sit arbejde i et omfang svarende til 1/2 eller mindre. Hvis forsikrede kan passe sit arbejde i større omfang end 1/2, anses erhvervsevnen ikke for nedsat.
…
Stk. 3. Længerevarende tab af erhvervsevne.
Bliver forsikrede ved med at være sygemeldt, og har forsikredes sygdomstilstand stabiliseret sig i sådant omfang, at hans fremtidige erhvervsevne kan vurderes, foretages en vurdering af, om forsikredes erhvervsevne længerevarende er nedsat til 1/3 eller mindre, respektive til mellem 1/2 og 1/3.
…
Forsikredes erhvervsevne anses for længerevarende at være nedsat til 1/3 eller mindre, respektive mellem 1/2 og 1/3, hvis han blivende ikke længere er i stand til at tjene mere end 1/3, respektive 1/2 - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - af hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt erhvervsdygtige personer af tilsvarende uddannelse og alder."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet det ikke godtgjort, at klagerens generelle erhvervsevne er nedsat til halvdelen eller derunder. Nævnet har ved vurderingen særligt lagt vægt på indholdet af den af selskabet indhentede ortopædkirurgiske speciallægeerklæring af 8/2 2006.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Poul Sørensen
formand